

Číslo jednací: 47/2019

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

**mateřské školy
Bosonožská 4, Brno, 62500**

na školní roky 2019- 2022

Vypracoval ho kolektiv pedagogických pracovníků mateřské školy.

Bosonožská stonožka

Motto:

**Stonožky ty mají práce pochodovat po
zahrádce,
společně tu pracují,
zpívají i tancují.**

**Také si tu pěkně hrají
a na svět se usmívají.**

Obsah:

- 1. Identifikace mateřské školy**
- 2. Charakteristika mateřské školy**
- 3. Podmínky vzdělávání**
 - a) Věcné podmínky
 - b) Personální a pedagogické
 - c) Spoluúčast rodičů
 - d) Organizace a vzdělávání
 - e) Psychosociální podmínky
 - f) Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání
 - g) Povinné předškolní vzdělávání
 - h) Individuální vzdělávání
 - i) Podmínky řízení MŠ
 - j) Životospráva
- 4. Charakteristika vzdělávacího programu**
- 5. Filozofie školy**
- 6. Rámcové cíle školy**
- 7. Obsah celoročního vzdělávacího bloku**
- 8. Kompetence v jednotlivých podtématech**
- 9. Integrované bloky obsažené v tematických částech**
- 10. Charakteristika tematických částí**
- 11. Evaluační systém MŠ**
 - a) Struktura evaluace v naší MŠ
 - b) Evaluace naší MŠ

1. Identifikace Mateřské školy

Název:

Mateřská škola, Brno, Bosonožská 4, příspěvková organizace

Zřizovatel: ÚMČ Brno Starý Lískovec, Oderská 4, 62500

Adresa: Mateřská škola, Brno, Bosonožská 4, 62500

Telefon: mateřské školy 547355687, 608759753
školní kuchyně 547355686

IČO: 704 35 944

Email: msbos4@volny.cz

Internetové stránky: www.msbos4

Statutární zástupce školy: Mgr. Šárka Pantůčková

ředitelka: Mgr. Šárka Pantůčková
zástupce: Mgr. Blanka Horáková
vedoucí školní kuchyně: Alena Šmídová
učitelky: Hana Flašárová, Kristýna Krejčová,
Bc. Radka Vondrušková, Kateřina Hamerská,
Blažena Rudolecká, Vendula Michlová, Hana
Vostrejžová, Leonora Řezaninová,
asistentky: Blažková Kristýna, Vaňková Blanka

kuchařky: Simona Škvárová, Alena Šmídová, Kristýna Blažková
provozní: Radmila Kalová, Soňa Maršálková,

Provoz MŠ: 6:30 – 16:30

Provoz tříd:

- Žlutá 6 : 30 - 16 : 30
- Zelená 7 : 30 - 15 : 00
- Červená 7 : 30 - 15 : 45
- Oranžová 7 : 25 - 15 : 00

Ve všech třídách se učitelky překrývají déle než 2,5 hodiny
Školní rok začíná 1. září a končí 31. srpna následujícího kalendářního roku. Školu mohou navštěvovat děti od tří do sedmi let věku, pět dnů v týdnu, mimo prázdnin. Provoz o prázdninách upravuje vyhláška ÚMČ, podle níž je zajištěn provoz MŠ ve Starém Lískovci střídavě.

2. Charakteristika mateřské školy

Škola se nachází v klidném zákoutí sídliště, kde nejsou žádné průmyslové podniky. Byla postavena jako účelová budova s vlastní kuchyní a školní zahradou. Ta byla navržena architektky před 30 lety, dnes už vyrostly původní stromy a keře, takže poskytují dětem stín. Jsou zde tři pískoviště krytá plachtou, houpačky, průlezky, horolezecká stěna a zatravněné hřiště na fotbal.

V prvním patře jsou dvě třídy se šatnami, sociálním zařízením a provozním zázemím. V přízemí jsou další dvě třídy s příslušenstvím, dále kuchyně s kanceláří a ředitelna.

Třídy jsou prostorné, slunné a již zcela vybavené novým nábytkem. Vše je barevně odlišeno, každá třída má svou barvu. Nábytek je přizpůsoben pro děti, je ergonomický, zdravotně nezávadný a bezpečný, odpovídá novým požadavkům pro individuální a skupinové činnosti dětí.

Provoz mateřské školy začal 4. listopadu 1980. Zařízení bylo trojtřídní, v každé třídě bylo zapsáno třicet pět dětí, tedy 105 dětí celkem. Ve školním roce 1989-90 začala být v jedné třídě poskytována soustavná logopedická péče dětem s vadami řeči a celá škola se zaměřila více na rozvoj komunikačních dovedností.

Od roku 1996 byly ve škole dvě běžné třídy, do kterých bylo zapsáno 25 dětí ve věku od 3-5 a 4-6 let a jedna třída speciální - pro děti s vadami řeči, kterou navštěvuje 14 dětí ve věku 4--7 let. Do této třídy zapisujeme děti po doporučení SPC, pracují zde dvě vysokoškolsky vzdělané učitelky s kvalifikací speciální pedagog – logoped. Vyučovacím jazykem je čeština i pro děti cizinců.

V roce 2010 začala velká přestavba, proběhla výměna oken, škola byla zateplena a od září 2010 rozšířena o další běžnou třídu. Jsme tedy školou čtyřtřídní, s kapacitou 90 dětí.

V dalších letech byla opravena střecha, v roce 2015 kompletní rekonstrukce kotelny i výměníků teplé vody a v roce 2016 celková rekonstrukce sociálního zařízení dětí i učitelek.

Školní zahrada byla nově oplocena. V roce 2018 jsme na školní zahradě opravili sedáky na pískovištích, vyměnili v nich písek a zbourali altán. Pořídili jsme nové pítko.

Do sítě škol, jsme byly zařazeni 25. 3. 1996. Právní subjektivitu máme od 1. 1. 2001. Zřizovatelem je Úřad městské části Brno – Starý Lískovec. Ten také vlastní pozemek i budovu MŠ, zajišťuje finanční prostředky na provoz školy a investice do jejich oprav. Přijímání dětí, provoz a režim školy se řídí platnou legislativou Ministerstva školství a Magistrátu města Brna, případně vyhláškami ÚMČ v Brně ve Starém Lískovci.

3. Podmínky vzdělávání

a) Věcné podmínky

Škola má dostatečně velké prostory, které vyhovují nejrůznějším individuálním a skupinovým činnostem dětí. Třídy jsou prosluněné čisté, světlé, vybavené dětským nábytkem a tělocvičným nářadím s ergonomickými parametry, vše je zdravotně nezávadné, bezpečné a má estetický vzhled.

Naším dalším záměrem je dovybavit třídy dalším tělocvičným nářadím. (overbaly, další švédskou bednu, žíněnky)

Hygienické zařízení je po celkové rekonstrukci a odpovídá normám. Ve třídách jsou hračky, pomůcky a doplňky, které odpovídají počtu dětí a jejich věku. Vše je průběžně obnovováno a doplňováno. Hračky jsou umísťovány tak, aby je děti dobře viděly a mohly s nimi samostatně manipulovat.

Chtěli bychom dokoupit více dětské literatury a encyklopedií. Dále více pomůcek k ekologii a ekologické tašky na tříděný odpad. Demonstrační obrázky a didaktický materiál třeba pomocí nějakého projektu.

Školní zahrada je částečně zastíněna porostem stromů, jsou na ní pískoviště, dopravní hřiště, houpačky, průlezky, které motivují děti k rozmanitým pohybovým a sportovním aktivitám a také k tvořivé hře v přírodě. Do budoucna bychom chtěli udržet stávající zeleň a zastínit pískoviště pergolami, opravit asfaltové cestičky a prostor na jízdu na koloběžkách a postupně vyměnit houpadla a průlezky. Revitalizace zahrady bude tedy úkol dlouhodobý, který ale postupně zvládneme s pomocí finanční podpory UMČ. Povedlo se udělat nové oplocení a novou bránu do zahrady, MŠ.

Školní kuchyně je v budově, kde se připravuje jídlo pro děti třikrát denně podle platných norem zdravé výživy. Má vypracovaný HCCP systém a odpovídá hygienickým normám.

Ve všech kuchyňkách máme myčky stolního nádobí, v kuchyni je konvektomat. Dle finančních možností UMČ bude nutná její celková rekonstrukce. Rozvodů a odpadů, dlažby a kachliček. Všechny vnitřní i vnější prostory splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Škola je vytápěna vlastní dva roky starou plynovou kotelnou řízenou počítačem a jsou zde pravidelně prováděny předepsané revize a kontroly týkající se technického stavu spotřebičů, hromosvodů, plynu, kotelny, tělocvičného náradí.....

b) Personální a pedagogické

V současné době v mateřské škole pracuje osm učitelek, čtyři provozní pracovnice, dvě kuchařky a vedoucí školní kuchyně. Dvě školní asistentky hrazené z peněz projektů EU. Všechny učitelky jsou kvalifikované pro práci v MŠ. Tři mají vysokoškolské vzdělání: dvě Mgr. a jedna Bc. Také ostatní personál splňuje kvalifikační předpoklady a celý pracovní kolektiv je dlouhodobě stabilní.

Dále bych chtěla zachovat mezi zaměstnanci vzájemnou důvěru a toleranci, ponechat jim dostatek pravomocí, respektovat jejich názor. Budu je podporovat a motivovat je k dalšímu vzdělávání. Cílem je naučit je více přenášet získané vědomosti ze vzdělávání ostatním spolupracovnícím. Je nutné vzdělávání uskutečňovat v průběhu celého roku tak, aby byl zajištěn plynulý chod MŠ bez spojování dětí. Vzhledem k omezeným finančním zdrojům je nutno plánovaný rozvoj pracovníků zefektivnit (interní vzdělávání na pracovišti, sebevzdělávání).

Určit priority mateřské školy a sladit je se zájmy jednotlivých učitelek. Zaměřit se na oblasti vzdělávání: RVP, metody a formy práce s dětmi, jazyky, komunikace a počítače. Další vzdělávání v oblasti HV, TV, VV, PV, je možné jen při dostatku finančních prostředků, nebo pokud bude vzdělávání dotováno.

c) Spoluúčast rodičů

Rodiče jsou vítanými partnery učitelek, mohou být přítomni po celou dobu provozu školy, pokud nenarušují pohodu ve třídě. Záleží nám na jejich důvěře, potřebujeme jejich spolurozhodování a aktivní účast na chodu školy. Podporujeme navázání osobního kontaktu a důvěry mezi nimi a námi. Na kulturní, sportovní a společenské akce zveme rodiče, sourozence a kamarády a také děti z blízkého stacionáře.

O činnosti školy a práci dětí je informujeme:

- zprávami na nástěnkách a ve vstupních prostorách MŠ
- na našich internetových stránkách
- zprávami na emailovou adresu (pokud ji nahlásí)
- výstavkami prací dětí
- besedami, dílnami (zimní, jarní, rozloučení se školáky)

Akce pořádané společně s rodiči:

- podzimní a jarní dílna
- soutěž o nejhezčího draka, čerta, čarodějnici.....
- vánoční soutěž o nejlepší cukroví
- velikonoční malované vajíčko
- kreslení na chodníku
- táborák
- stezka odvahy a „poslední společná noc“ předškoláků v MŠ
- odpoledne s tatínky
- lampiónový průvod
- konzultační chvílky pro rodiče

Zachovat dosavadní velice dobrou spolupráci s rodiči a více vzájemně spolupracovat na posilování slabých i silných stránek jejich dětí, konzultovat s nimi individuální diagnostiku, více komunikovat s rodinou, být k rodičům vstřícní a respektovat jejich potřeby např. odchody a příchody dětí do MŠ.

Adaptační program pro děti a rodiče.

Dětem, které byly do MŠ přijaty na další školní rok, nabízíme vymezený čas dopoledne, ve kterém si mohou společně s rodiči u nás pohrát, zvyknout si na prostředí, vytvořit si vlastní výrobek a seznámit se s paní učitelkou a budoucími kamarády. Nabízíme jim různé činnosti podle vytvořeného plánu.

Cílem je pomoci dětem:

- adaptovat se v novém prostředí
- zařadit se mezi současný kolektiv
- najít radost ve společně stráveném čase
- komunikovat, účastnit se aktivně nabízených činností
- přijmout určitá pravidla chování v kolektivu
- dodržovat pravidla ochrany zdraví a bezpečnosti

d) Organizační a vzdělávací podmínky

Na naší škole je stanovený denní řád, ve kterém jsou zařazovány řízené, zdravotně preventivní a pohybové aktivity, které pružně reagují na individuální možnosti dětí a jejich aktuální potřeby. Pedagogové se plně věnují dětem a vytváří jim klidné a bezpečné zázemí. V denním programu se snažíme vyvážit spontánní a řízené aktivity dětí.

Co nejvíce děti podněcujeme ke spontánní aktivitě, dáváme jim možnost pracovat vlastním tempem, zapojit se do organizace činností, experimentovat, vybrat si z bohaté nabídky individuálních, frontálních i skupinových činností.

Relaxační a odpočinkové činnosti jsou dětem nabízeny v průběhu celého dne nebo aktuálně zpozoruje-li učitelka na dětech únavu.

I. Hry a spontánní činnosti

Jsou hlavními aktivitami dětí v naší škole. Mají k nim dostatek času a prostoru i potřebné vybavení. Učitelky vytváří podmínky pro kooperativní učení hrou a činnostmi dětí navazují na přímé zážitky během celého dne. Protože hry jsou účinným nástrojem vzdělávání, rozvíjí celou osobnost dítěte, umožňují opakování, procvičování a procitování situací. Umí děti zapojit a motivovat. I nadále podporujeme přiměřený, volný pohyb dětí ve třídě, aby si mohly samostatně vybírat z nabídky činností a hraček.

II. Didakticky zacílená, motivovaná činnost

Provádíme ji ve třídě i venku. Učitelky nabízí dětem formou her různé aktivity v průběhu celého dne, a ty si z nich vybírají podle svého přání. Tato činnost obsahuje spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Vedeme děti k tomu, aby byly samostatné, sebevědomé a sebejisté, přizpůsobivé a jedinečné. Tyto činnosti probíhají v menší skupině nebo individuálně. Při těchto činnostech probouzíme v dětech estetické cítění, pečujeme o přírodu, blízké okolí a své zdraví. Vedeme je k návykům správné výživy

Naším záměrem je, podněcovat děti k ochraně přírody, ke sběru papíru, PET lahví, baterií a k třídění odpadu a tím u nich položit základy ekologického chování.

III. Relaxační a odpočinkové činnosti

Nabízíme je dětem v průběhu dne, nebo zpozorujeme-li na nich únavu.

Umožníme jim dostatečně dlouhý pobyt na čerstvém vzduchu, dáváme jim dostatek času na stolování.

Naším záměrem je rozvíjení samostatného a zdravě sebevědomého dítěte cestou přirozené výchovy, podle jeho možností, zájmů a potřeb

IV. Akce a aktivity

- Hláskář - kurz pro předškoláky, děti s odkladem školní docházky a děti s výukovými problémy na základě projektu El. Konina
- Angličtina- výuka základů angličtiny dle zájmu rodičů
- Plavání- nebát se vody, výuka splývání, dýchání a hry s vodou
- Hudebně pohybový - spojení hudby s pohybem, držení těla, dýchání, rytmizace, reprezentace MŠ- soutěže, vystoupení
- Logopedická ambulance- pro děti z běžných tříd naší MŠ
- Sportík – základy atletiky a gymnastiky
- Šikulka – pracovní a výtvarné činnosti, práce s netradičními materiály
- Flétna – nácvik správného dýchání, a prvních tónů, jednoduché písničky.

e) **Psychosociální podmínky**

Sledujeme průběh socializace a adaptace dětí, respektujeme individuální potřeby dětí, zbytečně je nezatěžujeme, nestresujeme, nespěcháme na ně. Individuálním přístupem se snažíme, o bezproblémové začlenění do kolektivu, zapojení se do spontánních i řízených činností, zbavení se ostychu a zlepšení komunikace. Postupně děti vedeme k osvojování návyků, které vedou k samostatnému rozhodování o sobě. Utváříme zdravé vztahy mezi dětmi a dospělými i dětmi vzájemně. Snažíme se dětem klást dobré otázky:

- Co si myslíš?
- Jak to víš?
- Máš k tomu důvod?
- Jak to vyřešíš?
- Je nějaký jiný způsob, důvod, možnost?
- A co když ne?
- Co myslíš, že se stane teď?

To vše vede k získávání pocitu sounáležitosti s kolektivem a osvojování si základních pravidel a norem chování ve společnosti.

Záměrem je více vzdělávat všechny učitelky v oblasti komunikace, naučit se lépe klást dětem dobré otázky. Zachovat citlivý přístup učitelky k dětem a respektovat individuální potřeby dítěte i jeho rodiny.

Postupnou adaptací, vlídným přístupem všech, volným výběrem her a hraček vytvářet pocit jistoty a bezpečí. Podporovat dětská přátelství a tím vytvářet podmínky proto, aby se žádné dítě necítilo osamoceno. Zlepšit zájem o problémy ostatních a vstřícně nabízet pomoc.

f) Přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání

- Do mateřské školy jsou přijímány děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let, nejdříve však děti od 2 let, toto ustanovení platí do 31. 8. 2020 (§ 34 odst. 1).
- Předškolní vzdělávání je povinné pro děti, které dosáhly od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhlo pátého roku věku (§ 34 odst. 1).
- Přijímání dětí do mateřské školy se provádí formou zápisu k předškolnímu vzdělávání. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem (od 2. května do 16. května) a zveřejní je způsobem v místě obvyklým. *Informační plakáty na dveřích MŠ, webové stránky školy a města Brna.*
- Přijímání je řízeno dle podmínek a kritérií Elektronického zápisu do MŠ ve městě Brně. Veškeré informace jsou na internetové stránce Magistrátu města Brna www.zapis.doms.brno.cz (§ 34 odst. 2).

Kritéria musí obsahovat:

- 1) Nárok dětí na předškolní vzdělávání:
 - čtyřleté děti od 1. 9. 2017
 - tříleté děti od 1. 9. 2018

Nárok dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, přijetí do spádové mateřské školy.

- přijetí či nepřijetí dítěte do MŠ jsou zákonní zástupci informováni ve správním řízení.
- Ředitelka školy může přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Tato informace bude potvrzená ošetřujícím lékařem na žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání. **Děti s povinnou předškolní docházkou tuto podmínku nemají.**
- K předškolnímu vzdělávání se přijímají děti, které jsou státními občany ČR nebo se státní příslušností jiného členského státu Evropské unie. K předškolnímu vzdělávání se přijímají také děti, které nejsou státními občany ČR ani jiného členského státu Evropské unie, pokud pobývají na území ČR oprávněně podle § 20 zákona – doklad o oprávněnosti pobytu dítěte na území ČR je zákonný zástupce dítěte povinen předložit při zápisu dítěte do MŠ.
- Do mateřské školy mohou být přijaty děti se speciálními vzdělávacími potřebami. K posouzení podmínek pro přijetí dětí se zdravotním postižením, je nutné písemné vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře
- Po vyznění ředitelkou školy se zákonní zástupci přijatých dětí dostaví do MŠ na informační schůzku, kde si vyzvednou další dokumenty k vyplnění a dostanou informace o provozu MŠ.

g) Povinné předškolní vzdělávání

- Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 2). Pokud nepřihlásí zákonný zástupce dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, dopustí se přestupku podle § 182a školského zákona (§ 182a).
- Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává ve spádové mateřské škole, Brno, Bosonožská 4, pokud se zákonný zástupce nerozhodl pro jinou mateřskou školu nebo pro individuální vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 2).
- Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech. Rozsah povinného předškolního vzdělávání je stanoven na 4 hodiny denně. Začátek vzdělávání je stanoven ředitelkou školy, a to v rozmezí od 8 hod. do 9 hod. (§ 1c vyhlášky č. 14/2005 Sb.).
- Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin, viz organizace školního roku v základních a středních školách. Zůstává ale právo dítěte vzdělávat se v mateřské škole po celou dobu provozu, v němž je vzděláváno (§ 34a odst. 3).

Zákonní zástupci mají povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do školy. Zanedbává jí-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku. (§ 182a zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon) Také toto dítě do 3 dnů písemně omlouvat!!

Omlouvání nepřítomnosti dítěte

- Nepřítomného dítěte omlouvá zákonný zástupce dítěte.
Protože je od 1.9.2017 školským zákonem dána nová povinnost školní docházky u předškoláků dětí 5-6 letých nebo s odkladem školní docházky. Jsou k tomu také povinnosti pro zákonné zástupce těchto dětí.
1. povinnost být v MŠ přítomen každý den alespoň 4 hodiny, v době od 8:30 – 12:30 hodin
 2. Zákonný zástupce předškoláka je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte po návratu do MŠ třídnímu učiteli, do Omluvného listu dítěte u třídní učitelky.

Třídní učitel eviduje školní docházku své třídy. V případě neomluvené absence nebo zvýšené omluvené absence informuje třídní učitel ředitele školy, který poskytnuté informace vyhodnocuje. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje její věrohodnost.

Stavování se odhlašuje zvláště na telefon školní kuchyně : 547353786

(§ 34a odst. 4).

Neomluvenou absenci dítěte řeší ředitel školy pohovorem, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Při pokračující absenci ředitel školy zašle oznámení o pokračující nepřítomnosti dítěte orgánu sociálně-právní ochrany dětí

h) Individuální vzdělávání dítěte

- Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání individuálním vzděláváním dítěte, je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli spádové mateřské školy písemně. Oznámení je povinen učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (§ 34a odst. 4).
- Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzděláváním dítěte musí obsahovat
 - a) jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte,
 - b) uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,
 - c) důvody pro individuální vzdělávání dítěte. (§ 34b odst. 2)
- Ředitel mateřské školy předá zákonnému zástupci dítěte přehled oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno (§ 34b odst. 3).
Tyto oblasti vychází ze školního vzdělávacího programu mateřské školy.
- Ředitel mateřské školy dohodne se zákonným zástupcem dítěte:
 - způsob ověření (přezkoušení dítěte v mateřské škole)
 - termíny ověření, včetně náhradních termínů
(ověření se musí uskutečnit v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku).
- Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast dítěte u ověření (§ 34b odst. 3).
- Ředitel mateřské školy ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu (§ 34b odst. 4).
- Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte, s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání (§ 34b odst. 7).

i) Podmínky řízení mateřské školy

Všichni pracovníci mají předem vymezeny své povinnosti i pravomoci a úkoly v náplni práce. Vnitřní informační systém funguje pomocí pedagogických a provozních porad, informačního sešitu a nástěnky u telefonu. Při rozhodování o důležitých věcech týkajících se chodu školy, plánování, spolupracuje celý kolektiv dohromady a zveme ke spolupráci také rodiče. Používáme zpětnou vazbu, v rámci evaluace a snažíme se vyhodnocovat dosavadní výsledky a využít jich v dalším plánování.

Chceme zachovat dosavadní toleranci a vzájemnou důvěru mezi všemi zaměstnanci, dětmi ale i rodiči. Všemi dostupnými prostředky podporovat přirozenost a spontánnost – (navzájem si říkáme to, co si opravdu myslíme).

Základním záměrem dobrého fungování mateřské školy je zdokonalovat svou práci. Bez vstřícného kolektivu všech pracovníků a bez jejich pochopení a podpory nemůže fungovat ŠVP, který je založen na kooperaci a participaci všech.

j) Životospráva

Provoz naší školy je stanoven podle personálních podmínek, oprávněných potřeb rodičů a aktuálních potřeb dětí. Odpovídá právním a hygienickým normám pro předškolní zařízení. Provoz školy je od 6:30 – 16:30 hodin, v této době je zajištěn pravidelný denní rytmus, který se přizpůsobuje aktuální situaci, (výlet, divadlo, vycházka, návštěva v ZŠ...) pobyt venku je také přizpůsoben stavu počasí a kvalitě ovzduší.

Dětem je poskytována plnohodnotná strava, dostatek tekutin po celý den (i na školní zahradě), jsou respektovány individuální potřeby spánku.

V budoucnu budeme pokračovat ve zlepšování nabídky dietních jídel pro děti s různými potravinovými alergiemi v rámci školního stravování. Dodržovat předepsaný denní režim.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

Náš vzdělávací program je tříletý, vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Nazvaly jsme jej „**Bosonožská Stonožka**“ a postupně ho podle našich zkušeností upravujeme a zlepšujeme.

Chceme v něm dítěti umožnit vnímat svět v jeho přirozených souvislostech a tím získat reálný pohled a aktivní postoj životu.

ŠVP klade důraz:

- na tvořivost pedagoga, při plánování vzdělávací nabídky a propojování vzdělávacích oblastí
- na schopnost pedagoga hledat nové vzdělávací cesty
- na uplatňování hry jako hlavní vzdělávací metody
- na vlastní aktivitu dítěte při prožitkovém učení s využitím dětské zvědavosti
- na emoční prožitky dětí
- na propojení vzdělávacích témat s životem a praktickým učním nápodobou
- na evaluaci obsahu metod a forem denní nabídky pro děti
- na rozvoj dítěte jako jedinečné osobnosti, diagnostiku dětí
- na spoluúčast rodiny a důvěru mezi rodiči, školou a dětmi

Respektuje fyziologické, kognitivní, sociální a emocionální potřeby dětí, jejich individualitu:

Veškeré činnosti jsou organizovány tak, aby děti zaujaly. Je uplatňováno prožitkové, kooperativní, situační a spontánní učení.

Učitelky provádí motivovanou didakticky zacílenou činnost, kde je vyváženo spontánní a záměrné učení. Na děti působíme metodou vzdělávací nabídky, ve které podporujeme aktivní účast dítěte v činnostech, podporujeme jeho chuť se učit a objevovat.

5. Filozofie školy

Orientace Mateřské školy

Mateřská škola Bosonožská se již od roku 1996 specializuje na rozvoj řeči a komunikačních dovedností, jako dorozumivacího prostředku a to nejen v logopedické třídě, ale také v běžných třídách. Pečuje o jazykovou stránku ve všech rovinách; foneticko fonologické, syntakticko lexikální a gramatické. Řeč rozvíjíme po stránce verbální i neverbální.

Vedeme děti k tomu, aby hovořily ve vhodně formulovaných větách, byly schopny samostatně vyjadřovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi. Dokázaly sdělovat prožitky, pocity a nálady, komunikovaly bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými a také rozuměly slyšenému.

Hlavním úkolem je:

zlepšit a napravit komunikační schopnosti dětí, rozvíjet řeč jako dorozumivací prostředek v sociální společnosti a prostředek k navazování vztahů

Tento úkol máme částečně proto, že naší součástí je logopedická třída, ale také si myslíme, že komunikace mezi lidmi je základní prvek dorozumívání v naší společnosti a pro děti je to velice důležitá schopnost, na kterou navazují ostatní dovednosti a vzdělávání.

6. Vzdělávací cíle

Cílem předškolního vzdělávání na naší MŠ je:

Vychovávat sebevědomou, samostatnou osobnost dítěte, která se nebojí tvořivě přemýšlet a komunikovat, je schopná se učit a řešit problémy. Dítě s vlastním rozumem, které má dostatek zkušeností, aby se dokázalo postavit problémům a rozlišit, co je správné a co špatné a tím se mu usnadnil vstup do samostatného života.

Rámcové cíle

Všechny závěry by měl pedagog využít ke zlepšení účinnosti vzdělávání.

- aby se děti cítily dobře, měli radost
- aby se rozvíjely harmonicky v souladu se svými schopnostmi a možnostmi
- aby měly dostatek podnětů k učení a poznávání
- abychom posilovali jejich sebevědomí a důvěru ve vlastní schopnosti
- aby si osvojily základy hodnot na nichž je postavena naše společnost
- aby měly možnost vytvářet vzájemné vztahy ve skupině a tím byl stimulován rozvoj řeči a jazyk

Spolupráce

s rodiči, ZŠ Bosonožská, domovem důchodců, vzájemná spolupráce mezi dětmi a v týmu pedagogů, pracovníc

Tolerance

naslouchat druhým, být tolerantní, žít v mateřské škole spolu, ne vedle sebe

Otevřenost

novým poznatkům a přístupům. Vzdělávat se, učit se, zdokonalovat se.

Nápady

vnášet je do své práce, vytvářet a zlepšovat materiální vybavení, aktivně přistupovat k životu

Objektivita

být spravedlivý, přistupovat ke všem stejně, nedělat rozdíly.

Život

osvojit si základy hodnot, na nichž je postavena naše společnost, chránit přírodu, starat se o školní zahradu, sbírat PET lahve, třídit odpad.

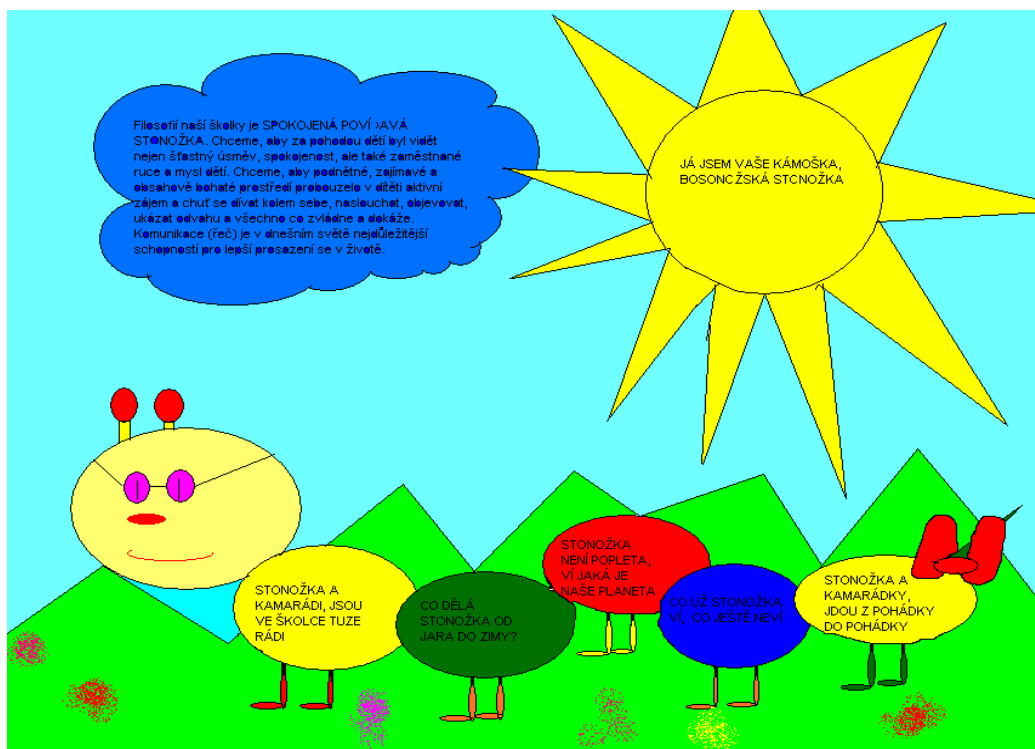
Komunikace

umět sdělovat prožitky, pocity, nálady dětmi i dospělými. Rozumět slyšenému vyjadřovat myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikovat bez zábran.

Agresivita

předcházet agresivnímu chování, naučit se je odmítnout, řešit problémy dohodou

7. Obsah celoročního vzdělávacího bloku

Integrovaný celoroční vzdělávací program **Bosonožská „Stonožka“** přispívá k rozvoji dítěte a jeho učení ve všech vzdělávacích oblastech určených Rámcovým vzdělávacím programem. Tento jsme rozčlenili do oblastí podle RVP a blíže specifikovali jejich náplň.

- **Dítě a jeho tělo – oblast biologická**

(sebeobsluha, lidské tělo, zdraví a životní návyky, ochrana zdraví, bezpečnost, aktivní pohyb)

- **Dítě a jeho psychika - oblast psychologická**

jazyk a řeč, poznávání, představivost, fantazie, myšlenkové operace, sebepojetí, city, vůle (předměty a jejich vlastnosti, časové pojmy, dorozumívání mezi lidmi, vývoj a změna, poznávání, prožívání)

- **Dítě a ten druhý – oblast interpersonální**

(láska, pochopení, vztahy, přátelství, pravidla chování, práva a povinnosti, rodina a domov)

- **Dítě a společnost – oblast sociálně kulturní**

(role, práce a činnosti, kultura a umění, svátky, oslavy, slavnosti, společenské akce)

- **Dítě a svět – oblast enviromentální**

(živá a neživá příroda, ekologie, planeta, látky a jejich vlastnosti, věda, technika, jiné národy)

Cíle a vzdělávací nabídka RVP jsou rozpracovány do jednotlivých integrovaných bloků, které jsou dále rozčleněny na tématické celky.

Tématické celky jsou dlouhodobé i krátkodobé, vzájemně se ovlivňují a dále se člení, navazují na sebe, doplňují se a prolínají, vytváří fungující celek.

V jednotlivých třídách jsou dílčí vzdělávací cíle plněny podle individuálních potřeb dětí a konkrétní vzdělávací nabídky učitelek. Jejich pořadí, ani časová dotace není předem určena, protože jejich zařazení a délku určuje zájem dětí a aktuální potřeba. Učitelky si je mohou pozměnit, nebo doplnit. Tím si každá třída vytváří svůj vlastní „Třídní vzdělávací program“.

TVP je tvořen a přizpůsobován průběžně podle:

- podmínek školy a třídy
- prostředí školy, třídy a okolí
- individuálních zvláštností dětí
- věku a předpokladů jednotlivých dětí
- ročního období a tradic regionu
- osobních vlastností a zkušeností učitelek

Záměr:

Snažíme se, aby naše „**Bosonožská Stonožka**“ byl program, odpovídající cílům a záměrům předškolního vzdělávání obecně, ale hlavně úkolu školy, což je rozvoj komunikačních dovedností dětí. Naším dlouhodobým záměrem je rozvíjet řeč jako dorozumívací prostředek v sociální společnosti a prostředek k navazování vztahů. Naším cílem je záměry splnit a vytvořit funkční program.

8.Kompetence v jednotlivých integrovaných blocích

Stonožka a kamarádi jsou ve školce tuze rádi

1. Kompetence k učení

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

2. Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli) a řešení která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

- chápe, že vyhýbat se problémům nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3. Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod..)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými: chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou, průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

4. Kompetence sociální a personální

- uvědomuje si, že za sebe a své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, ze svého okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5. Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společenského soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

Co dělá stonožka od jara do zimy?

1. Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.

- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových operací i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- chápe, že vyhýbat se problémům nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

3. Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod..)
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá ke komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atd.)

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

5. Činnostní a občanské kompetence

- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a může jej ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Co stonožka ví a co ještě neví?

1. Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových operací i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

3. Komunikativní kompetence

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atd.)
- ví, že lidé se dorozumívají jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizím jazykům

4. Kompetence sociální a personální

- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu, lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat

- kompromisy
- napodobuje modely prosocionálního chování a mezilidských vztahů, ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5. Činnostní a občanské kompetence

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Stonožka není popleta, ví jaká je naše planeta

1. Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2.Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových operací i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedou k cíli) a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

3.Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod..)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atd.)
- ví, že lidé se dorozumívají jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizím jazykům

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe a své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

5. Činnostní a občanské kompetence

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a může jej ovlivnit

Stonožka a kamarádka jdou z pohádky do pohádky

1.Kompetence k učení

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

2.Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch a za snahu

3.Komunikativní kompetence

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod..)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač ,audiovizuální technika, telefon atd.)

4. Kompetence sociální a personální

- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla

- je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim

5. Činnosti a občanské kompetence

- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

9. Integrované bloky obsažené v tematických částech

Stonožka a kamarádi jsou ve školce tuze rádi

- S kamarády ve školce

Co dělá stonožka od jara do zimy

- Podzim v přírodě
- Paní zima
- Jaro ťuká na dveře

Stonožka není popleta, ví jaká je naše planeta

- Putování po zeměkouli

Co už stonožka ví a co ještě neví

- Doktora se nebojíme
- Vím, že nejsem na světě sám

Stonožka a kamarádky jdou z pohádky do pohádky

- Pohádkové toulání
- Adventní čas

10. Charakteristika tematických částí

S kamarády ve školce

- **U nás ve školce**

Tematická část zaměřená na adaptaci dětí, na nové prostředí, kamarády, učitelky. Děti získávají schopnosti přizpůsobit se změně, jakou pro ně je vstup do mateřské školy. Cílem, je seznámit dítě s prostředím školky a třídy, základními pravidly chování ve třídě i při pobytu venku, režimem dne. Téma přispívá k získávání schopnosti pochopit základní požadavky na chování v mateřské škole, osvojení si pravidel, která děti společně s učitelkou ve třídě vytvářejí, jejich dodržování.

- **Chci být dobrý kamarád**

Tematická část nabízí náměty činností při vstupu dítěte do MŠ. Projekt využívá příležitosti, kdy se vytvářejí nové vztahy mezi dětmi i dospělými v novém prostředí. Děti se na základě uvědomování si svého já a vytváření svého sebevědomí učí zaujímat vlastní názory a postoje. V rámci odloučení na určitou dobu od rodičů se seznamují se společenstvím ostatních lidí a s pravidly tohoto soužití. Učí se uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.

Vím, že nejsem na světě sám

- **Já a moje rodina, vím, co pro mě znamená**

Když se řekne „u nás doma“, tak si každý představí své nejbližší v rodině, osoby, se kterými se denně setkává. Cílem tematické části je přiblížit dětem blíže „domov“ jako pojem, ale i jako místo, kde je nám dobře. Je zaměřený na seznámení dětí s rodinou (užší i širší), vztahy mezi jednotlivými členy – rodiče, prarodiče, sourozenci, tety, strejdové, bratrance a sestřenice. Funkcí rodiny, pochopení postavení a vztahů mezi jejími členy, vzájemná pomoc a láska. Děti se v tomto tématu seznamují i s tím, že ne všechny rodiny jsou úplné, přesto plní svoji funkci vychovávat děti, pečovat o ně, dávat jim lásku, se střídavou péčí v některých rodinách. Získávají informace, že ne všechny děti mají to štěstí vyrůstat v rodině – Klokánek, Dětské domovy.

UNESCO vyhlásilo 15. květen Světovým dnem rodiny. Připravují dáreček pro maminku k svátku matek.

- **Ten umí to a ten zas tohle**

Tematická část zaměřená na seznamování dětí s různými profesemi a to jak teoreticky sledováním vzdělávacího pořadu pro děti Kostičky (díly: Sklo, Hlína, Dědova dílna, Hasič nebojsa), tak i praktickým - zaměřeným na sledování práce dospělých lidí v mateřské škole (kuchařky a provozní v MŠ, učitelky – jejich náplň, potřebnost pro druhé), tak i při vycházkách cíleně zaměřených na pozorování práce dospělých lidí (popeláři, policie, prodavačky, poštačky, květinářka, stavební dělníky, zaměstnance zahradnických firem, řidiče MHD, ...). Vytváření pozitivního vztahu k práci rozhovory o povolání rodičů a nejbližších lidí, podtržení významu jednotlivých profesí a zaměstnání.

Hry na práci dospělých v jednotlivých centrech aktivit, pantomima, hádanky, prohlížení encyklopedií.

Doktora se nebojíme

Děti v této tematické části poznávají své tělo, jeho jednotlivé části, vnitřní orgány a jejich funkci. Učí se jednotlivé části pojmenovat, ukázat na svém těle. Poznávají jednotlivé části lidského těla v encyklopediích, ve vzdělávacích puzzlích, skládkách lidského těla. Seznamují se se základními nemocemi (nachlazení, chřipka, angína, rýma, kašel, chrapot,...) s tím, jak těmto nemocem předcházet zdravým životním stylem – cvičením, otužováním, vycházkami do přírody, vitamíny a to jak přírodními (ovoce a zelenina), tak i vitamíny v tabletkách, které si kupujeme v lékárně. Dále se děti seznamují s různými úrazy, jak jim předcházet a chránit svoje zdraví. S možnostmi prevence úrazům a nemocím, uvědomí si hodnotu vlastního zdraví, které je třeba chránit sportem, zdravou stravou a životním stylem. Společně s dětmi sledujeme vzdělávací pořady Kostičky, prohlížíme si encyklopedie. Dále je tematická část zaměřena proti vzniku a rozvoji kuřáctví a kouření. Je to program preventivní, určený dětem předškolního věku. Jeho smyslem je položit základy pro pozdější nekuřácký vývoj jedince. Podaří-li se vytvořit zdravé životní návyky v dětství, je pravděpodobné, že budou většinu jedinců provázet i v dospělém věku. Tato tematická část představuje návrh aktivit, jak postupovat při seznamování dětí s tím, co je droga.

Putování po zeměkouli

- **Co povídal semafor**

Tato tematická část se snaží rozvíjet vlastnosti, které ovlivňují reakci dětí při chování v určitých dopravních situacích – paměť, pozornost, soustředěnost, ukázněnost, ohleduplnost, vnímání i orientaci v prostoru, rozpoznání nebezpečí. Děti se každodenně stávají účastníky silničního provozu, musí reagovat na dopravní situace a orientovat se v základních pravidlech silničního provozu, poznávat dopravní značky, seznámit se s pravidly vedoucími k jejich bezpečnosti. Proto je pro ně důležité, aby si prakticky nacvičili chování na ulici. Musí respektovat základní pravidla silničního provozu a pravidla chování chodce jako jeho účastníka. Vyzkoušet a procvičit si to mohou nejlépe při vycházkách do blízkého okolí, i do centra Brna nebo při jízdách na koloběžkách a kolech na školní zahradě. Máme možnost navštívit nedaleké dopravní hřiště, kde se hrou a zábavou děti prakticky učí, jak se v silničním provozu chovat. Dále nabízíme náměty pro prevenci nebezpečí v silničním provozu, kterými určitě je poutavé vyprávění a vlastní zkušenosti hasičů, policie ČR či Městské policie, s předvedením zásahových aut a techniky na školní zahradě. Děti získávají znalosti, dovednosti a poznatky o bezpečném chování v silničním provozu, a tak se dá předejít mnohým nehodám.

- **Zelená planeta Země**

Náplní tematické části je seznámit děti se světem kolem nás, s vesmírem, hvězdami, planetami, sluncem a měsícem, se střídáním dne a noci, ročních období, podnebných pásů, koloběhem života. Ukázat dětem planetu Zemi formou mapy, globusu a vzdělávacích pořadů v Planetáriu v kontextu celého vesmíru. Děti na mapě nebo globusu poznávají jiné světadíly, státy, oceány, moře, řeky. Seznamují se s tím, že i v jiných zemích žijí lidé jiných národností, odlišné barvy pleti, hovořící jiným jazykem, že je tam jiná příroda, prostředí, zvířata.

Děti poznávají město, ve kterém žijí při vycházkách, ale i cílených poznávacích exkurzích po památkách (hrad Špilberk, Petrov, kostel svatého Jakuba, brněnský drak a kolo, Kamenná panna, socha Mozarta), seznamují se s brněnskými příběhy a pověstmi. Smyslem je rozvíjet u dětí kladný vztah ke svému okolí, přírodě, prostředí a městu, ve kterém žijeme, k vlasti. Seznamují se s rozdílem mezi městem a venkovem. V rámci školních výletů společně s dětmi navštívíme Brněnskou ZOO či přehradu. Děti se učí poznávat a chápat, že lidská činnost může životní prostředí chránit, ale také poškozovat. V rámci ekologické výchovy dětí celoročně využíváme naši školní zahradu, učíme děti jak se chovat ke všemu živému (nelámat větve, rozkvetlé kytky nechat hmyzu, netrhat je, nezabíjet mravence, pavouky, vědět, že všechen tento hmyz je pro nás užitečný). Třídíme odpad a snažíme se přiblížit dětem potřebu ekologického chování v rámci ochrany celé planety Země. Několikrát ročně pořádáme sběr starého papíru, do kterého zapojujeme děti i rodiče a tím se společně účastníme soutěže „sbíráme s panem Popelou“.

Podzim v přírodě

Tematická část je zaměřena na upevnování poznatků o živé a neživé přírodě a to formou teoretickou – prohlížení encyklopedií, atlasů hub, sledování vzdělávacího pořadu Kostičky (díly: Voda, Les, Ovoce a Zelenina,...) a upevnováním teoretických znalostí při procházkách, pobytu na zahradě, výletech do lesa – poznávání stromů, lesních plodů – hub, kaštanů, žaludů, ptáků, zvířat,... Uvědomování si, že příroda je všude kolem nás, nejen venku, ale i ve třídě – květiny na oknech a s nimi spojená péče o ně – hnojení, zalévání.

Děti se učí odlišit podzim od jednotlivých ročních období typickými činnostmi: dozrávání jablek a hrušek v sadech (vycházky do sadu), další podzimní plody jako jsou švestky a hrozny, ořechy. Ochutnávání, kreslení, skládání z papíru, malování, otiskování. Poznávání všemi smysly.

Pozorují jak se příroda na podzim mění a chystá k zimnímu spánku – zbarvování listů a jeho opadávání, usychání trávníků, častý déšť, ochlazování. Houfování a odlétání ptáků do teplých krajin. Se změnami počasí také na podzim souvisí silnější vítr – děti si vyrábí draky a to jak z papíru, tak z opadaného listů. Těší se na lampionovou dílnu.

Prostřednictvím různých her a činností si děti uvědomují, co nám příroda dává, jak je zranitelná a jakým způsobem bychom se k ní měli chovat, pečovat o ni a chránit ji.

Paní zima

Tematická část je zaměřena na radosti zimy. Povídáme si o změnách v přírodě, o zimním spánku některých zvířat, o tom, že v lese se musí hajní starat o zvířata, krmit je, dávat jim sůl na pití. O ptácích, kteří v zimě neodlétají do teplých krajin a zůstávají ve městě, na sídlišti. O vhodném krmení, krmítcích. Dále se děti seznamují s důležitostí a prospěšností pohybu pro zdravý člověka. S různými druhy sportů a to buď sezonními, zaměřenými na určité roční období, nebo se sporty, které lze dělat během celého roku v tělocvičnách a sálech nebo v parcích a na hřištích. Se sporty individuálními a kolektivními, s těmi co provozují závodníci nebo i ty co dělají děti samy, s náradím a náčiním, které při sportování potřebují.

S koulováním, bobováním, klouzáním na ledu. Také s historickým vývojem některých sportů. O olympiádách, jako prostředku pro setkávání a stmelování národů na celém světě. Děti

získají znalosti a poznatky o sportovním chování, dodržování pravidel, vzájemné soutěživosti, ale i o potřebě být první dobrý vítěz, dokázat snést porážku a umět ocenit kamaráda, za jeho výkon. O škodlivosti dopingu, a podvádění, nutnosti hrát fair play. Všechny tyto vědomosti a dovednosti aplikovat do každodenního života a všech činností.

Jaro ťuká na dveře

Tematická část seznamuje děti s proměnami přírody od zimy do jara. Je zaměřena na poznávání charakteristických znaků jara (probouzení přírody, rozpouštění sněhu) zaměřených na změny počasí, které mohou děti pozorovat v přírodě samy, nebo také prostřednictvím různých výtvarných činností, hudebních (vnímání hudby z CD Čtvero ročních období). Pohybovým vyjádřením slyšeného: (růst stromů, květin, vítr, déšť, šumění stromů ve větru) se děti seznamují s charakteristickými znaky ročních období. Tematická část směřuje k posílení pozitivních vztahů dětí k přírodě.

Děti poznávají při vycházkách do okolí MŠ, ale i na školní zahradě znaky jara – první květiny, zelenání se trávy, pupeny na stromech, rozkvétající keře, probouzení hmyzu. Pozorují ptáky, vracející se z teplých krajín, ale i ty, které přezimovaly a kladou vajíčka, vyvádí mladé.

Vyprávíme si s dětmi u didaktických pomůcek o domácích a hospodářských zvířatech, pojmenováváme „rodiče“ a mláďata, poznáváme zvuky, které vydávají, co jedí, jejich užitek pro lidi. Sledujeme TV pořad Kostičky, prohlížíme si encyklopedie.

Vysazujeme s dětmi jarní osení, pozorujeme klíčení luštěnin a jejich růst. Využíváme lupy.

Společně s rodiči slavíme jarní svátky – Velikonoce, Čarodějnice.

Při oslavě MDD si na naší tradiční pouti děti nakoupí drobnosti v perníkové chaloupce za „peníze“, které „získají“ splněním soutěžních disciplín a tím získají reálnou představu o ceně zboží a potřebě vydělávat peníze.

Pohádkové toulání

Tato tematická část je zaměřená na jazykovou a dramatickou výchovu. Děti se v ní seznamují s různými druhy literatury (poezie, bajka, próza, pohádka, veršovaná pohádka, pohádky dramatizované i zpívané). Rozvíjíme u nich jazykový cit při řešení hádanek, doplňování rýmů, vytváření homonym, synonym. Doplňují texty, vyprávějí pohádky, dovyprávějí rozpovídané pohádky podle vlastní fantazie. Seznamují se s ilustracemi a grafickou stránkou knih, šetrně s nimi zachází. Návštěvou v knihovně se seznamují nejen s prací knihovnice, ale i s různými žánry, učí se mít knihy rády.

Při dramatizaci pohádek manipulují s různými druhy loutek. Z různých materiálů vyrábí kulisy a scénu. V pantomimě pohybem vystihnout to nejdůležitější na postavách, aby ostatní poznali, co předvádějí. V převlecích se vciťují do jednotlivých rolí, které si vzájemně střídají, spolupracují ostatními dětmi, neruší jejich produkci, učí se chovat v divadle a při společných událostech. Při masopustním veselí (karnevalu) ochutnají pravé domácí koblížky, zatančí a zasoutěží si v maskách, které si i vlastnoručně vyrobí.

Adventní čas

Děti se v této tematické části seznamují s tradicemi a zvyky našich největších svátků – Mikuláše a vánoc, Tří Králů. Prakticky si vyzkoušejí některé zvyky rozkrojení jablíčka – hvězdička, plovoucí svíčky, házení střevíce, Barborky – větvičky třešní. Seznamují se s lidovými pranostikami a jejich významu do budoucna.

Při oslavě Mikuláše překonají strach a obavu z neznámého a nadpřirozeného a naučí se reálně zhodnotit svoje chování.

11. Evaluační systém

Motto:

Nevedme děti k průměrnosti! Budeme-li posilovat to, co je slabé
můžeme přijít o to, co je silné.

Cílem evaluace je optimalizace a zlepšování vzdělávacího procesu a podmínek, za nichž vzdělávání probíhá. Je to systematická předem připravená činnost.

Podmínky autoevaluace:

- znalost Rámcového vzdělávacího plánu
- zpracování našeho Školního vzdělávacího programu v souladu s RVP PV
- vytvoření funkčních evaluačních nástrojů (kritérií, metod, technik)

a) Struktura evaluace v naší MŠ:

1. na úrovni jedinců

- **směrem k dítěti** - hodnocení vzdělávacích výsledků dětí.

Je třeba dbát, aby hodnocení nebylo srovnávání dětí, ale hodnotili se individuální pokroky.

Co?

- individuální vývoj dítěte
- záznam o vzdělávacích pokrocích, plnění klíčových kompetencí
- portfolio

Jak?

- pedagogická diagnostika
- rozhovory učitelek
- rozhovory s rodiči
- shromažďování výsledků práce dětí
- tabulka klíčových kompetencí

• směrem k dospělým

Co?

- hodnocení a sebehodnocení pedagogů, zaměstnanců:

Jak?

- hospitace ředitelky, vzájemné hospitace
- pedagogická, provozní porada
- kontrola přípravy pedagoga na integrovaný blok
- kontrola diagnostických záznamů o dětech
- autoevaluační dotazník

2. na úrovni třídy

Co?

- tématické části
- centra aktivit, didaktická nabídka dětem
- vzdělávací nabídku
- soulad TVP a ŠVP
- užívání kooperativních forem práce

Jak?

- hodnotící list (záznam a zhodnocení tématického bloku)
- hodnotící list
- tabulka evaluace tématických částí podle DVC
- porovnávání
- autoevaluačce

3. na úrovni školy

a) hodnocení školy

Co?

- podmínky
- klima
- pedagogické vedení
- spolupráce s rodiči

Jak?

- písemný dotazník
- pedagogické porady
- informační nástěnky, internet, CD- fotky, spolupráce s klubem rodičů
- dotazníky pro rodiče

b) hodnocení ŠVP

CO?

- rámcové cíle
- soulad s RVP PV a ŠVP
- plnění úkolu školy

Jak?

- vlastní hodnocení školy
- výroční zpráva
- roční plán
- porovnat realitu, stav, kterého bylo dosaženo se záměry a obsahem programu stanoveného
- pedagogická porada, diskuze, jak vyhovuje vzdělávacím záměrům

d) Evaluace naší mateřské školy.

<u>Co?</u>	<u>Kdy?</u>	<u>Kdo?</u>	<u>Jak?</u>
Rámcové cíle	2x ročně	všechny učitelky	Ústně na pedagogické poradě, výroční zpráva
Dílčí cíle	po tematické části	všechny učitelky	Tabulka evaluace tematických částí podle DVC
Klíčové kompetence	Po tematické části	všechny učitelky	Tabulka kompetencí
Hodnocení tematické části	Po tematické části	všechny učitelky	Hodnotící list
Individuální pokroky dětí ve vzdělávání	říjen, květen, leden-předškoláci	třídní učitelky	Diagnostika dítěte- písemně
Portfolio	průběžně	všechny učitelky	Do složky každému dítěti
Podmínky vzdělávání	1x ročně	všechny učitelky	Písemný dotazník
Práce pedagoga	září	učitelky na třídě – vzájemně	Hospitace- rozbor a zápis
	květen	všechny učitelky	Autoevaluační dotazník
Spolupráce s rodiči	1x ročně červen	třídní učitelky	Dotazník pro rodiče Písemné vyhodnocení
	Průběžně dle potřeby	ředitelka, učitelky	Nástěnky, fotky, internet, akce klubu rodičů

Naše evaluace není jen papírový dokument. Její formativní síla je v působení na rozvoj člověka a zkvalitnění práce!

Příloha číslo 1. ŠVP PV

Okruhy pro individuální vzdělávání v mateřské škole, Brno, Bosonbožská 4

Cílem domácího vzdělávání pro Vaše dítě, by měly být vědomosti, dovednosti a návyky, které má dítě zvládnout před nástupem do základní školy. Jako vodítko by vám měly skvěle posloužit Očekávané výstupy, které jsou obsažené v RVP PV- Rámcovém vzdělávacím plánu pro předškolní vzdělávání. Tedy to co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže. Tyto očekávané výstupy jsou i pro nás v MŠ podstatné a děti podle nich vzděláváme.

1) Dítě a jeho tělo:

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

2) Dítě a jeho psychika:

Jazyk a řeč

Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava

- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, Představivost, fantazie, myšlenkové operace:

Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

• Sebepojetí, city, vůle:

Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

3) Dítě a ten druhý

Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

4) Dítě a společnost

Očekávané výstupy *(co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)*

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

5) Dítě a svět:

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všímát si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímát si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
-

Návrh jednotlivých činností, pro jazykový rozvoj dětí

Řeč:

3-4 roky – dítě by mělo mluvit ve větách a souvětích. Postupně by mělo do řeči začleňovat většinu slovních druhů, skloňovat, časovat, mělo by již upřednostňovat verbální formu komunikace. Děti jeví zájem o prohlížení knih, popisování co vidí na obrázku, dokáže používat jednoduché protiklady, chápe pojmy já – moje, rozvíjí se komunikace, aktivní slovní zásoba.

4-5 let – dítě by mělo mluvit v rozvinutých větách a v souvětích, skloňovat, časovat slovesa. Obvykle již používá všechny druhy slov, má bohatou slovní zásobu, vyjadřuje svoje zážitky, pocity, vypráví podle obrázku, tvoří nadřazené pojmy a protiklady, zlepšuje se jeho výslovnost.

5-6 let – řeč by již měla být dobře vybudovaná, dítě používá všechny slovní druhy, mluví gramaticky správně, jeho slovní zásoba je na takové úrovni, že mu umožňuje srozumitelně, souvisle a smysluplně vyjádřit, co vnímá, prožívá a myslí, aktivně a spontánně navazuje verbální kontakt s dětmi i dospělými, dodržuje základní pravidla konverzace, zná svoje jméno, příjmení, jména sourozenců, kamarádů, rodičů, věk a adresu.

Rozvoj řeči dětí je úzce spojen s rozvojem ostatních oblastí:

hrubé a jemné motoriky, vizuomotoriky, grafomotoriky, zrakového, sluchového, hmatového vnímání, vnímání prostoru, času, tělesného schématu, představ množství, myšlení, paměti, fonemického sluchu, rytmu a melodie.

Vhodné činnosti k rozvíjení řeči :

- Tvoření a chápání nadřazených a podřazených pojmů
- Tvoření protikladů (antonym)
- Tvoření zdobnělin (dům, domek, domeček)
- Stupňování přídavných jmen (malý – menší – nejmenší)
- Pojmenování charakteristické barvy (slunce – žluté, tráva – zelená)
- Charakteristické vlastnosti předmětů, jejich využití
- Zvířata – kde žijí, mláďata, pojmenování, zvuky
- Jednotlivé části dne a činnosti s nimi spjaté
- Co k sobě patří (hrnec – poklička, branka – míč, hlava – čepice)

- Pojmenování charakteristických vlastnosti (jehla – špičatá, míč – kulatý, bonbon – sladký)
- Vysvětlení významu pojmu (co je balon, hřeben)
- Vyčlenění slova, které do skupiny nepatří např.: pes, kůň, slepice, kolo a proč?
- Pojmenování, co je na obrázku nesprávné, hloupé, obráceně, jinak (detail, činnost)
- Posouzení pravdivosti či nepravdivosti tvrzení (veverka je rezavá a žije v potoce)
- Pojmenování, co by se stalo (kdybys šel ven v ponožkách, přecházel na červenou,....)
- Náplň jednotlivých profesí, povolání, co vytváří
- Hádanky (dospělý popisuje předmět – dítě hádá) je možné si vyměnit i role
- Doplnění rýmu
- Dějová a časová posloupnost- příběh podle obrázků, co bylo dříve
- Tvoření vět z předem daných slov (táta – řídit- auto, pták – strom – hnízdo)
- Doplnění vět (kočka viděla myš a)
- Rozpoznání nesprávně utvořené věty (myš utíkal před kočka)
- Zapamatování si delších spojení slov –Přijela tetička z Číny, přivezla škopíček špíny a vněm bylo....
- Přirovnávání (velký jako dům, široký jako)
- Synonyma – řekni to jinak
- Hledání významu – k čemu je to dobré, kdo to potřebuje (koš – na houby, na prádlo, na odpadky)
- Hledání slov na danou slabiku, hlásku (je to zelené, roste to na záhonku a začíná na S)
- Třídění slov podle určitého hlediska (co jezdí po silnici, co se jí,....)
- Slova neutrální a citově zbarvená (pes-pejsánek, dům- domeček)
- Vymyšlení příběhu – každý přidá jednu větu
- Vyprávění příběhu
- Hry na rozvoj řeči a současně paměti Šla babička do městečka, koupila tam.....